

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Соня Петрова Докова - Университет за национално и световно стопанство; в професионално направление 3.7 Администрация и управление;

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен (ОНС) **„ДОКТОР“** в професионално направление 3.7 Администрация и управление; по научна специалност Администрация и управление (регионално развитие) в УНСС.

Основание за представяне на становище: заповед за Състав на научно жури № 130/24.01.2020 г.

Автор на дисертационния труд: **Хасан Азис Исмаил**

Тема на дисертационния труд:
„Децентрализацията като фактор за развитие на местното самоуправление“

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Регионално развитие“, факултет „Управление и администрация“ на УНСС в професионално направление 3.7 Администрация и управление; по научна специалност Администрация и управление (регионално развитие) в УНСС.

Обучението е осъществено в форма на обучение /самостоятелна подготовка/, вид на докторантурата /срещу заплащане/, а подготовката е в периода 17.01.2017-17.01.2020 г. Индивидуалният план на докторанта е следван и изпълняван в срок.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният ми за становище дисертационен труд на тема: „Децентрализацията като фактор за развитие на местното самоуправление“, с автор докторант Хасан Исмаил, на който съм научен ръководител и имам преки наблюдения върху научното изследване е иновативно и мултидисциплинарно изследване по своя характер. Трудът представлява оригинално научно търсене по тема, която се отличава със своята комплексност, задълбоченост и прецизност. В структурно отношение дисертацията е добре оформена и представлява завършена научна разработка. Дисертацията е в общ обем от 221 (двеста двадесет и една) стандартни страници, структурирана в увод, три основни глави, заключение, използвана литература, като съдържа в основния си текст 17 (седемнадесет) фигури и 26 (двадесет и шест) таблици, които онагледяват и представляват добра визуализация на изследването. Приложенията са изведени допълнително в общ обем от 39 (тридесет и девет) страници.

Актуалността на темата се обуславя от процеси, свързани с управлението и неговото отражение върху регионалното развитие. Подходът да се изследва децентрализацията като фактор за развитие на местното самоуправление е представен на база постиженията на три държави с установени традиции в местното самоуправление. Избраният подход в дисертационното изследване на тенденциите и процесите на децентрализация в България, Гърция и Турция в голяма степен онагледява процесите на регионално развитие и отражението им върху регионалната икономика в отделните държави. Представеният процес на децентрализация може да е всеобхватен и определящ рамката на проблемите, свързани с изграждането на работещо държавно управление на място в локалната област, чрез прехвърляне на правомощия от централната и местната власт. Авторът счита, че по този начин се създават условия за различни практики и модели на функциониране на системите, което от своя страна извежда на преден

план необходимостта от тяхното детайлно анализиране, изследване и натрупване на ефективни практики за подобряване на местното самоуправление. Способността да се дефинират успешно характеристиките и постиженията на децентрализацията в три различни типове страни – в кандидат за член на ЕС – Турция, член на ЕС – България и дългогодишен член на ЕС – Гърция се е превърнало в ключова необходимост за различните видове структури и участниците в този процес. Авторът извежда ключовата хипотеза, че развитието на процеса на децентрализация е съществен фактор за ефективно местно самоуправление, релевантно на постановките в Европейската харта за местно самоуправление, чиято степен на ефективност се отличава на национално и на общинско ниво, доказано чрез емпирико – приложно изследване в трите селектирани държави, намиращи се в три различни периода на процеса на членство в ЕС.

Обектът на дисертационния труд е ефективността на местното самоуправление в три различни съседни страни България, Гърция и Турция, решаващи сходни групи проблеми и задачи.

Предмет на изследването са потребностите от усъвършенстване на процесите на децентрализация за прилагане на ефективни местни и регионални политики, свързани с подобряване на регионалното и трансгранично сътрудничество между изследваните територии.

Дисертантът познава в достатъчна степен специализираната литература, научните достижения и съществуващата българска и чужда практика в областта на изследваната проблематика. Литературата включва значителен брой заглавия на български, руски и на английски език, като авторът се позовава на 146 (сто четиридесет и шест) литературни източници на кирилица (български и руски език) и латиница (английски език).

Авторът на дисертационния труд представя своето изследване в три глави: в **първа глава** е представен обзор на теоретичните подходи, свързани с регионалното развитие, в контекста на процеса на децентрализация в местното самоуправление. Изведени са основните понятия и дефиниции за децентрализация и деконцентрация в нивата на управление; във **втора глава** е възприет аналитичен подход, при който посредством извършените анализи и оценки са характеризирани развитието на регионалното и местното самоуправление в Европа, след

възникването на концепцията Европа на регионите, чрез обработка и обобщения на данните, получени в резултат от проведеното авторово анкетно проучване в трите изследвани държави; в **трета глава** най-ясно са очертани тенденциите и възможностите за насърчаване процесите на децентрализация в общини на България, Гърция и Турция за подобряване на местното управление.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В методологичен план изследването се основава на количествени и качествени методи, като контент анализ, ситуационен анализ, SWOT анализ, статистически методи, социологически метод – проведена анкета на ниво гражданско общество, местна и държавна администрация в България, Гърция и Турция, графичен метод, метода на индукция – дедукция, метода на синтез, сравнителен анализ и други иконометрични методи. Източниците на данни са от авторово анкетно проучване осъществено в три държави, резултатите са обработени емпирично с цел проверка на работните хипотези.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Предоставеното за становище изследване се характеризира със своята уникалност при използването на всички възприети подходи и поради този факт част от постигнатите резултати определено имат изразен практико-приложен характер и могат категорично да се възприемат като научни приноси в него:

На първо място: Дисертационният труд предлага систематизация на теоретични обобщения и конкретизация на фундаментални понятия, на нормативните и регулаторни постановки, обслужващи настоящето изследване, на процеса на децентрализация от гледна точка на управлението на регионалното развитие и провежданите публични политики.

На второ място: Систематизиран е понятийният апарат за изследване на децентрализацията и деконцентрацията в нивата на управление, чрез извеждане на модела на свързаност между централната власт и местното самоуправление.

На трето място: Изработена и представена е Органиграма на държавното управление на България с йерархическо и функционално взаимодействие на видовете власти. Направен е сравнителен анализ на местното самоуправление в Европа и прилагането на процеса на

децентрализация в тях, в контекста на снимка в развитието на моделите на регионално и местно управление в България, Гърция и Турция.

На четвърто място: В дисертацията е представено проучване и анализ на административните възможности и гражданските нагласи чрез провеждане на емпирично социологическо изследване за установяване на степента на реализация на процеса на децентрализация в трансграничните общини Кърджали, Комотини и Одрин.

На пето място: Създаден е Интегриран модел на местно и регионално управление в следствие на анализ на законовата рамка, гражданските нагласи и административни възможности за повишаване на ефективността и ефикасността на управлението на пограничните райони в съответствие с Европейската харта за местното самоуправление и постигане на показателите за добро управление.

По този начин оценявам като стойностни и коректно изведени основните приноси моменти в дисертацията.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

От списък на публикациите по темата на дисертационния труд личи, че част от идеите в дисертацията са придобили публичност на научни форуми и са представени пред академичните среди. Представените публикации показват, че авторът е дал във висока степен публичност на изследваните проблеми в дисертацията си. Демонстрира се много умело и свободно боравене със специфичната и професионална терминология, което доказва дълбочина и познаване на изследваната област. Представени са четири публикации в сборници с доклади и научни списания.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд е в общ обем от 50 (педесет) стр., като отразява в голяма степен основните и най-

съществените моменти от дисертационния труд. В това му качество, той представлява едно добро резюме за бързо запознаване с основните моменти и постиженията в работата на докторанта.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Много важно за един дисертационен труд е да се открият и конкретните пропуски, неточности и дефицити. С оглед бъдещи изследвания на докторанта, си позволявам да направя и някои по-обща бележки, без това да засяга по същество достойнствата на представения дисертационен труд:

Препоръчвам по-силно изразена авторска позиция по въпросите, които разкриват моделите за насърчаване на процесите на децентрализацията в местното самоуправление. Тя може да се намери косвено, чрез мнението на други автори, но е препоръчително да се подлага на критика и мнението на тези чужди и наши автори, защото в някои отношения и те не са изцяло издържани а авторът е с богат административен и управленски опит, като повече от 16 (шестнадесет) години работи в сферата на местното самоуправление.

8. Заключение

Представеният ми за становище дисертационен труд на тема: „Децентрализацията като фактор за развитие за развитие на местното самоуправление“ с автор Хасан Азис Исмаил, докторант на самостоятелна подготовка е посветен на актуален въпрос, свързан с въвеждане на модели за насърчаване на децентрализацията на местното самоуправление. Изследванията, изводите и приносите са лично незаимствано дело на автора. Значителна част от тях са докладвани на научни конференции и са придобили необходимата публичност в научната общност.

Съдържащите се в дисертационния труд приноси могат да се използват при провеждането на държавните политики, управлението на районите и местното самоуправление. Актуалността на изследването, постигнатите резултати и приноси, тяхната практическа насоченост и значимост ми дават основание да изразя положително

отношение към дисертационния труд на докторант Хасан Азис Исмаил за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

Като се основавам на резултатите, достигнати в дисертационния труд, които покриват нормативно установените изисквания за присъждане на исканата образователно научна степен и отговарят на националните минимални изисквания, си позволявам да **п р е п о р њ ч а м** на уважаемите членове в Състава на научното жури да **п о д к р е п я т** присъждането на образователната и научна степен ”доктор” УНСС в професионално направление 3.7 Администрация и управление; по научна специалност Администрация и управление (регионално развитие) в УНСС. Оставам с очакването, че и в бъдещата си научно-изследователска дейност докторантът ще оправдае моята комплексна оценка.

13.02.2020 г.
гр. София

Подпис:

.....
/проф. д-р Соня Докова/